

Research Paper

Sociological Explanation of the Areas Affecting Gender Inequality in the Executive Apparatus of Kerman

Kamal Javanmard^{1*}, Azadeh Mousavi²

1- department of psychology.shahre qods branch.islamic azad university.tehran.iran.

2- Ph.D. Student of Cultural Sociology, Faculty of Social Science Islamic Azad University of Dahaghan, Isfahan, Iran.

Received:2022/04/18

Revised: 2022/07/25

Accepted: 2022/08/03

Use your device to scan and read the article online

DOI:

10.30495/JZVJ.2022.30306.3822

Keywords:

Social Contexts, Gender Inequality, Executive Organs, Kerman

Abstract

Introduction: The current research is conducted with the aim of sociologically explaining the factors affecting gender inequality in executive bodies in 1400.

Methods: This research is an applied and quantitative research. The statistical population of this research is 8200 thousand employees of executive bodies of Kerman city. The sample size is selected based on Morgan's table of 400 people. The sampling method is cluster. The research tool is a researcher-made questionnaire, and the validity of the questionnaire is obtained by Cornbrash's alpha of 0.79, and the face and content reliability of the questionnaire is confirmed. The method of statistical analysis is partial least squares (PLS).

Findings: The findings of this research show that among the cultural contexts of the media, patriarchal ideologies, cultural capital, stereotypical ideas, education and the way of gender socialization have respectively influenced gender inequality in the offices of Kerman city. The result of these findings is a confirmation that the cultural factor plays an effective role in gender inequality in the executive bodies of Kerman.

Citation: Javanmard K, Mousavi A. Sociological Explanation of the Areas Affecting Gender Inequality in the Executive Apparatus of Kerman: Journal of Women and Society. 2022; 13 (51): 165-178.

*Corresponding author: Kamal Javanmard

Address: department of psychology.shahre qods branch.islamic azad university.tehran.iran.

Tell: 09902194314

Email: javanamardkamal@yahoo.com

Extended Abstract Introduction

In recent years, a significant amount of opinions and ideas of thinkers have been

raised in the field of issues and limitations of women in society and regarding gender inequality. On the other hand, the society's priority to move in the direction of development has turned the phenomenon of women's presence into a subject of attention in scientific circles. Therefore, according to the emerging needs of modern society, which requires the presence of women in various fields of society, the gender inequality in the executive bodies of the ability It reduces women. From the point of view of these thinkers, gender inequality can appear in two forms, one in a hostile form and the other in a benevolent form. Hostile gender inequality manifests itself in the form of patriarchal dominance and degrading beliefs, and its central theme is that men are the superior sex and should hold the power. In other words, the same view that sees women as weak. On the other hand, benevolent gender inequality has a gentler view of women and sees women as beautiful and fragile creatures that need to be supported. However, women should accept and follow the same limited and stereotyped roles, that is, portraying a suitable woman is indeed as a wife and mother (1). In any case, considering that women make up almost half of the population, no program will be successful without paying attention to them, and ultimately, no development will be sustainable and complete, and the more active and effective the presence of women in society, the more advanced and developed the country will be. Will be. Therefore, for the realization of the civil society, the growth and development of the country's women's society, as well as the acceleration of the process of development and the realization of social justice, and considering the necessity of the presence and real participation of women in various fields of activities in order to prepare a suitable platform for women in all social scenes, a serious look at the issue of gender inequality Each of the researchers in different fields have considered gender inequality as the cause of gender inequality in Iranian society, for example, Arman et al. Another research by Amin Jafri et al. (2013) states in their analysis that social capitals and cultural capitals are effective in reducing gender

inequalities (5). in another research by Heidari et al.

Methods

The current research is descriptive applied research and a quantitative research type. The statistical population of this research is 8200 thousand employees of executive bodies of Kerman city. The sample size is 400 people based on the "Morgan" table. The sampling method is cluster. The research tool is a questionnaire, and the validity of the questionnaire was obtained by "Cornbrash's alpha" of 0.79, and the form and content reliability of the questionnaire was confirmed. Statistical analysis method; is partial least squares (pls).

Findings

Table 1.
Effect size measure (Cohen's index)

Q ²		
Gender inequality	0.628	Education
0.426	0.836	Cultural capital
0.510	0.825	Gender socialization
0.493	0.700	Patriarchal ideology
0.497	0.652	stereotyped ideas
0.513	0.728	Media
0.740	0.773	Gender inequality

Discussion

As shown in Table 5, the value obtained from the Q2 criterion, which shows the predictive power of the model for endogenous constructs, indicates that the predictive power of the research constructs is strongly estimated.

Conclusion

The findings of this research show that among the cultural contexts, the components of the media, patriarchal ideologies, cultural capital, stereotyped beliefs, education, and finally the way of gender socialization have affected gender inequality in the offices of Kerman, respectively. The findings of the research show that it is in line with the theory of

"Simon de Boir" who considers cultural factors to be involved in gender inequalities. "De Boir" puts forward certain theoretical components in his analysis, which are that there is a gender conflict in the statistical society. Also, gender inequality has first and second degrees, in society, women are the second sex (subordinate), the necessity of cultural struggle with imposing cultures, the production of inequality by culture, balance change, cultural change, the necessity of women's alienation and change of feminine to masculine mentality. In order to achieve success. The result obtained from the findings with the research of Ghasemi (1400), Nazari Azad et al. (1398), who considered the role of factors such as socialization, stereotyped beliefs, and the research of Shiri et al. (1397) has an effect on gender inequality in education, and Sanderson's research, S.A. Heckert and J.K. Dobro (2020) consider the role of cultural and social factors in gender inequalities in materialistic societies more than in Marxist societies. It is aligned and in the same direction. For the purpose of explanation, it can be said that considering that women make up half of the human population of the society, if the human role and position is accepted as the basis and axis of development, logically, the role and position of women should also be considered as half of the human population. Communities were receptive to development. But today, one of the issues of development is the negation of gender inequality, and the position of women in the issue of development has been raised as a fundamental issue. Therefore, it is suggested, since this research shows that the media has a duty and a mission in the discussion of gender equality and justice development. Officials and members of the media should come to this level of belief that the current discrimination against women not only endangers the mental health and

health of the society, but will also affect the future generation, and the national media has a heavier duty in the field of culture building and should Control and pay special attention to the concepts broadcasted by this media. However, in this regard, providing educational and psychological facilities to reduce conflicts in society can reduce patriarchal thoughts and gender beliefs. On the other hand, the education of the family institution, where the main part of the process of socialization and gender socialization takes place, is one of the other solutions that should be paid attention to in order to reduce gender inequalities in future generations.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

All participants in the study participated in the study by filling out a consent form, and the researchers assured them that the results of the research were confidential.

Funding

All financial resources and costs for research and publication of the article have been paid by the authors and no financial support has been received.

Authors' contributions

The article is derived from the authors' research. The first author is a PhD and the corresponding author; second writer. He is a graduate of cultural sociology

Conflicts of interest

This article was taken from the researchers' research titled "Sociological explanation of the factors affecting gender inequality in the executive bodies of Kerman" and it does not conflict with personal and organizational interests.

تبیین جامعه‌شناختی زمینه‌های مؤثر بر نابرابری جنسیتی در دستگاه‌های اجرایی شهر کرمان

کمال جوانمرد^{۱*}، آزاده موسوی^۲

۱. استادیار گروه جامعه‌شناسی دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهر قدس، تهران، ایران.

۲. دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی فرهنگی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد دهقان، اصفهان، ایران.

چکیده

هدف: این پژوهش با هدف تبیین جامعه‌شناختی زمینه‌های مؤثر بر نابرابری جنسیتی در دستگاه‌های اجرایی در سال ۱۴۰۰ انجام شد.

روش: این پژوهش از نوع پژوهش‌های کاربردی و کمی است. جامعه آماری این پژوهش ۸۲۰۰ هزار نفر از کارکنان دستگاه‌های اجرایی شهر کرمان است. حجم نمونه بر اساس جدول مورگان ۴۰۰ نفر انتخاب شد و شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای است. ابزار پژوهش پرسش‌نامه محقق ساخته و روایی پرسش‌نامه توسط آلفا کرونباخ ۰/۷۹ به دست آمده و پایایی صوری و محتوایی پرسش‌نامه تأیید شد. روش تجزیه و تحلیل آماری حداقل مربعات جزئی (pls) می‌باشد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که از میان زمینه‌های فرهنگی رسانه‌ها، ایدئولوژی‌های مردسالارانه، سرمایه فرهنگی، عقاید قالبی، آموزش و شیوه جامعه‌پذیری جنسیتی به ترتیب بر نابرابری جنسیتی در ادارات شهر کرمان تأثیر گذاشته است. نتیجه این یافته‌ها تأییدی است بر این موضوع که عامل فرهنگی نقش موثری در نابرابری جنسیتی در دستگاه‌های اجرایی شهر کرمان دارد.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۱/۲۹

تاریخ داوری: ۱۴۰۱/۰۵/۰۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۵/۱۲

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

10.30495/JZVJ.2022.30306.3822

واژه‌های کلیدی:

زمینه‌های اجتماعی، نابرابر جنسیتی، دستگاه‌های اجرایی، کرمان

* نویسنده مسئول: کمال جوانمرد

نشانی: استادیار گروه جامعه‌شناسی دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهر قدس، تهران، ایران

تلفن: ۰۹۹۰۲۱۹۴۳۱۴

پست الکترونیکی: javanamardkamal@yahoo.com

مقدمه

زنان در طول تاریخ به دلیل وجود نظام پدرسالاری و جنسیت خاصشان همواره مورد تبعیض قرار گرفته‌اند، هر چند که با ظهور انقلاب صنعتی و پیدایش صورت‌بندی مدرن، فرصت بازاندیشی و نقد جایگاه و موقعیت مناسب‌تری در جامعه و خانواده به دست آورده‌اند. فرادستی

مردان و فرودستی زنان، واقعیتی است که در جامعه ایران هم وجود دارد و زنان در باورها و کلیشه‌های جنسیتی که در خانواده و جامعه تعریف شده است، در فرودست اجتماع ایران قرار گرفته‌اند. در ایران هر از گاهی درباره نابرابری جنسیتی و پیامدهای آن بحث و بررسی‌هایی شده است. شمار زیادی از زنان جامعه، بدون پی بردن به نابرابری موجود به زندگی روزمره خود ادامه می‌دهند، با این تصور که شرایط باید این‌گونه باشد؛ اما زمانی این نابرابری تبدیل به احساس نابرابری در آن‌ها می‌شود که به خودآگاهی برسند و از حقوق خود به‌عنوان یک انسان آگاه شوند و این امر زمانی رخ می‌دهد که زنان امکان تحصیل در دوره‌های عالی و در پی آن آگاهی از حقوق خود و شرایط دیگر زنان جامعه را به دست آورند. از آنجاکه این امکان برای بسیاری از آنان فراهم شده است، نابرابری موجود در جامعه تبدیل به احساس نابرابری شده و به ایجاد مسئله در جامعه می‌انجامد (۱). در این راستا، مفهوم نابرابری جنسیتی نوعی تفکیک اجتماعی و جدا سازی موقعیت‌ها محسوب می‌شود که این مفهوم به معنای نابرابری نبوده، هر چند که این تفکیک اجتماعی گامی مهم در جهت نابرابری است؛ بنابراین، باید توجه داشت جنس^۱ و جنسیت^۲ متفاوت است. جنس به تفاوت‌های زیست‌شناختی بین مردان و زنان دلالت دارد ولی مفهوم جنسیت ناظر بر تفاوت‌های اکتسابی بین مردان و زنان است. مفهوم جنسیت دارای بار فرهنگی است و در فرهنگ‌های گوناگون نیز متناسب با فرهنگ آن جامعه شکل می‌گیرد، مفهوم جنسیت بر اساس نابرابری در امکانات، امتیازات و موقعیت‌ها است، بنابراین نابرابری جنسیتی به معنای نابرابری زن و مرد در داشتن امکانات موجود است (۲). در هر حال، نابرابری جنسیتی از مسائلی است که از گذشته دور همواره با بشر همراه بوده و تنها در شرایط زمانی و مکانی و برحسب فرهنگ هر جامعه، نوع نابرابری‌ها فرق کرده است. از منظر جامعه‌شناسان نابرابری جنسیتی یکی از مهم‌ترین مسائل و مشکلات جامعه است که می‌تواند نظم اجتماعی، توسعه و حتی ثبات سیاسی جامعه را تهدید نماید، به بیانی دیگر، نابرابری جنسیتی تحت تأثیر عواملی چون موقعیت زندگی افراد و فرهنگ غالب بر آن پدید می‌آید (۳). در سال‌های اخیر میزان قابل‌توجهی از آرای و اندیشه‌های متفکران در زمینه مسائل و محدودیت‌های زنان در جامعه و در خصوص نابرابری جنسیتی مطرح شده است. از طرف دیگر اولویت جامعه برای حرکت در مسیر توسعه پدیده حضور زنان را به موضوع مورد توجه محافل علمی تبدیل کرده است. با توجه به ضرورت‌های پیش‌آمده جامعه مدرن که ضرورت حضور زنان را در عرصه‌های گوناگون جامعه می‌طلبد نابرابری جنسیتی موجود در دستگاه‌های اجرایی از قابلیت زنان می‌کاهد. از دیدگاه این اندیشمندان، نابرابری جنسیتی در دو صورت می‌تواند بروز کند؛ یکی به شکل خصمانه و دیگر به شکل خیرخواهانه. نابرابری جنسیتی خصمانه به شکل سلطه‌جویی مردسالارانه و باورهای تحقیرآمیز، خود را نشان می‌دهد و موضوع مرکزی آن ناظر بر این است که مرد جنس برتر است و باید قدرت را در اختیار داشته باشد؛ به عبارت دیگر همان نگاهی است که زن را ضعیف می‌بیند. از سوی دیگر، نابرابری جنسیتی خیرخواهانه

نگاهی ملایم‌تر نسبت به زن دارد و زن را موجودی زیبا و شکننده می‌بیند که باید حمایت شود. با این حال زنان باید همان نقش‌های محدود و کلیشه‌ای را بپذیرند و دنباله‌رو باشند، یعنی تصویر کردن زن مناسب همانا به‌عنوان همسر و مادر است (۱). در هر حال، نظر به این که زنان تقریباً نیمی از اعضای جمعیت را تشکیل می‌دهند، هیچ برنامه‌ای بدون توجه به آنان توفیق چندانی نمی‌یابد و نهایتاً هیچ توسعه‌ای پایدار و کامل نخواهد بود و هر چه حضور زنان در اجتماع، فعال‌تر و مؤثرتر باشد، کشور پیشرفته‌تر و توسعه‌یافته‌تر خواهد شد. برای تحقق جامعه مدنی، رشد و بالندگی جامعه بانوان کشور و نیز تسریع فرایند توسعه و محقق شدن عدالت اجتماعی و با توجه به ضرورت حضور و مشارکت حقیقی زنان در عرصه‌های گوناگون فعالیت‌ها جهت آمادگی بستر مناسب زنان در تمام صحنه‌های اجتماعی به مسئله نابرابری جنسیتی نگاهی جدی داشت. هر کدام از محققان در حوزه‌های گوناگونی عامل نابرابری جنسیتی در جامعه ایران دانسته‌اند؛ مثلاً آرمن و همکاران (۱۳۹۴) نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات بر شاخص نابرابری جنسیتی را مؤثر دانسته (۴) و به عبارتی رسانه‌ها را در توسعه مفاهیم جنسیتی دخیل دانسته‌اند یا در پژوهشی دیگر امین جعفری و همکاران (۱۳۹۱) در تحلیل خود بیان می‌کنند سرمایه‌های اجتماعی و سرمایه‌های فرهنگی مؤثرند بر تقلیل نابرابری‌های جنسیتی (۵). در پژوهشی دیگر حیدری و همکاران (۱۳۹۶) نقش نوع جامعه‌پذیری را در نابرابری‌های جنسیتی دخیل می‌دانند (۶). افزون بر این، تحقق اهداف توسعه هزاره و نیل به توسعه پایدار همه‌گیر و عادلانه نیز مستلزم رفع تبعیض‌ها و نابرابری‌های نژادی، فرهنگی، جنسیتی، قومی و ... است. در مورد ایران نیز یکی از الزامات مبدل شدن به کشوری پیشرفته و ارتقاء شاخص‌های اقتصادی و اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و تبدیل شدن به الگوی توسعه موفق، که در سند چشم‌انداز توسعه ۲۰ ساله و سایر اسناد بالادستی تأکید شده است، توجه منطقی به جایگاه زنان در جامعه و تلاش برای کاهش نابرابری و بی‌عدالتی‌های جنسیتی است. این پژوهش برای یافتن پاسخی به این سؤال اساسی مطرح شد که چه زمینه‌های فرهنگی بر نابرابری جنسیتی در دستگاه‌های اجرایی شهر کرمان مؤثر است. فرضیه‌های پژوهش حاضر عبارتند از:

- ۱- به نظر می‌رسد سرمایه فرهنگی بر نابرابری جنسیتی کارمندان دستگاه‌های اجرایی شهر کرمان تأثیر دارد.
- ۲- به نظر می‌رسد ایدئولوژی‌های مردسالارانه بر نابرابری جنسیتی کارمندان دستگاه‌های اجرایی شهر کرمان تأثیر دارند.
- ۳- به نظر می‌رسد آموزش بر نابرابری جنسیتی کارمندان دستگاه‌های اجرایی شهر کرمان تأثیر دارد.
- ۴- به نظر می‌رسد شیوه جامعه‌پذیری جنسیتی بر نابرابری جنسیتی کارمندان دستگاه‌های اجرایی شهر کرمان تأثیر دارد.
- ۵- به نظر می‌رسد عقاید قالبی بر نابرابری جنسیتی کارمندان دستگاه‌های اجرایی شهر کرمان تأثیر دارند.
- ۶- به نظر می‌رسد رسانه‌ها بر نابرابری جنسیتی کارمندان دستگاه‌های اجرایی شهر کرمان تأثیر دارند.

ملاحظات نظری

در نگاه کلی، نظریه‌ها و دیدگاه‌های جنسیت به دودسته تقسیم می‌شود که تا حدودی بر نوعی تقدم تاریخی نیز مبتنی است. نخست، دیدگاه‌های مبتنی بر تفاوت و تمایز جنسیتی و دیدگاه مبتنی بر نابرابری جنسیتی. دیدگاه‌های مبتنی بر تفاوت جنسیتی مقدم بر نابرابری جنسی هستند و در واقع در زمره اولین رویکردهای نظری به مسئله جنسیت بشمار می‌آیند. اصحاب علوم اجتماعی معتقدند که دیدگاه‌های تفاوت جنسیتی در برابر رویکردهای نابرابری جنسیتی نقشی حاشیه‌ای دارند؛ اگرچه بر شکل‌گیری نظریه‌های فمینیسم بسیار تأثیر گذاشته‌اند. تمام تبیین‌های زیست‌شناختی، روان‌شناختی و کارکردی و حتی برخی مباحث دیدگاه کنش متقابل نمادی، پدیدارشناسی و اتنومتدولوژی معطوف به توجیه تفاوت‌ها و تمایزهای جنسی میان زنان و مردان است. دیدگاه دیگر، رویکرد نابرابری جنسیتی است که اصل تفاوت و تمایز میان دو جنس را از هر نظر، به‌ویژه زیست‌شناختی و روان‌شناختی می‌پذیرد؛ اما آن را عادلانه و قابل برطرف شدن می‌داند. به همین دلیل به‌نوعی رسالت دفاع از حقوق زنان و مبارزه تساوی طلبانه برای خود قائل است. در این دیدگاه می‌توان نظریه‌های فمینیستی، لیبرال، مارکسیستی لیبرال، مارکسیستی، سوسیالیستی، رادیکال و روانکاوانه را قرارداد. صرف نظر از تفاوت و تمایز یا نابرابری جنسیتی، دیدگاه فمینیستی را می‌توان از دو نظر تقسیم‌بندی کرد: یکی از نظر توضیح علت‌ها و ریشه‌های تفاوت و نابرابری جنسیتی و دیگری از نظر زمان آغاز تفاوت و نابرابری جنسیتی در افراد است (۷). چهار مضمون، شاخص‌های نظریه‌های نابرابری جنسیتی:

نخست این که زنان و مردان نه تنها موقعیت‌های متفاوتی در جامعه دارند، بلکه در موقعیت‌های نابرابر نیز قرار گرفته‌اند. زنان در مقایسه با مردانی که در همان جایگاه اجتماعی جای دارند، از منابع مادی، منزلت اجتماعی، قدرت و فرصت‌های کمتری برخوردارند. این جایگاه اجتماعی می‌تواند بر بر اساسه، نژاد، شغل، قومیت، دین، آموزش و ملیت یا هر عامل مهم دیگر اجتماعی مبتنی باشد. دوم اینکه، این نابرابری از سازمان جامعه سرچشمه می‌گیرد و از هیچ‌گونه تفاوت مهم زیست‌شناختی و یا شخصیتی میان زنان و مردان ناشی نمی‌شود. سومین مضمون نظریه نابرابری این است که هرچند افراد انسانی ممکن است از نظر استعدادها و ویژگی‌هایشان با یکدیگر تفاوت داشته باشند، هیچ‌گونه الگوی تفاوت طبیعی مهمی وجود ندارد که دو جنس را از هم متمایز کند؛ در واقع، همه انسان‌ها با نیاز عمیق به آزادی و انعطاف‌پذیری مشخص می‌شوند که باعث می‌شود خودشان را با الزام‌ها، فرصت‌ها و موقعیت‌های زندگی‌شان تطبیق دهند. نابرابری جنسی از آنجا ناشی می‌شود که زنان در مقایسه با مردان از قدرت کمتری برای برآوردن نیاز به تحقق نفس برخوردارند؛ درحالی‌که هر دو در این نیاز سهیم‌اند. چهارم اینکه، همه نظریه‌های نابرابری معتقدند که هم مردان و هم زنان می‌توانند در برابر ساختارها و

موقعیت‌های برابرتر، واکنشی آسان و طبیعی نشان دهند؛ به عبارت دیگر، آن‌ها بر این عقیده‌اند که دگرگون کردن موقعیت زنان امکان‌پذیر است. تبیین‌های نابرابری جنسی بر محور این تغییر اساسی مشترک تفاوت می‌پذیرند (۴).

"سیمون دوبوار" از معروف‌ترین طرفداران مکتب اصالت وجود می‌باشد که معتقد است مسئله‌ی ذهنیت و عقل ستیزی پاسخی به مسائل جنسیتی است. او در تمام نوشته‌های خود به اثبات این قضیه می‌پردازد. دوبوار مفهوم اگزستانسیالیستی «دیگری» را درباره زنان به کار می‌برد و موجودیت مردان را بر هم زنده فردیت و آزادی زنان می‌داند؛ به نظر او آنچه زن را در قید بندگی دائمی نگه می‌دارد دو عامل عمده ازدواج و مادری است. وی نظام خانواده را به‌عنوان حیات اجتماعی و پرورش انسان به‌شدت رد می‌کند و ازدواج را عامل رکود و بدبختی زنان می‌داند و زنان را به اعمال و رفتارهای مردانه و درونی کردن این امور دعوت می‌کند (۸). سیمون دوبوار نفوذ فرهنگ را در تفاوت‌های جنسیتی برجسته کرده و با شناسایی علل و پیامدهای گوناگون در جامعه تفاوت‌های جنسیتی را متأثر از فرهنگ جامعه می‌داند با این تفاوت که هیچ فردی زن زاده نمی‌شود بلکه بعدها زن می‌شود.

سیمون دوبوار^۱ در قالب ساختارگرایی اجتماعی تفاوت‌های جنسی را مطرح کرده و عقیده دارد که «تمدن، یک ملیت است» و موجودی واسطه بین مرد و زن است که با ساختارهای مشخص و معین، یکی را زن و دیگری را مرد می‌نماید. او به زنان یک حس امکان‌پذیری و فاعلیت در زندگی فکری - اجتماعی عرضه می‌کند. به اعتقاد او، زنان باید برای رسیدن به تعالی‌جویی از سه راهبرد بهره‌گیرند: راهبرد نخست آن‌که کار کنند یعنی کار در بیرون خانه و نه خانه. شغل برای زن فرصت‌هایی برای او فراهم می‌کند؛ زن با کار کردن توان تعالی‌جویی خود را بازمی‌یابد و همچون فردی است که فعالانه مسیر سرنوشت خویش را رقم می‌زند. راهبرد دوم برای زنان پیوستن به جرگه روشن‌اندیشان است و طلایه‌داری ایجاد تحول در منزلت زنان هر چه باشد، فعالیت فکری از فردی سر می‌زند که می‌اندیشد و می‌نگرد و معنا می‌سازد نه از فردی بی‌عمل که موضوع اندیشه و نگاه و معنا قرار می‌گیرد. راهبرد سوم برای زنان آن است که برای ایجاد جامعه سوسیالیستی گام بردارند (۹). نظریه "بلومبرگ" نظریه مارکسیستی است. وی جایگاه زنان را در مقایسه با مردان در انواع جوامع، از جوامع آغازین گرفته تا جوامع کاملاً پیچیده اواخر سده بیستم شرح می‌دهد. لایه‌بندی "بلومبرگ" بر مقدار کنترل زنان بر ابزار تولید و مقدار تخصیص مازاد تولیدی یا در اصطلاح مارکسیستی ارزش‌افزوده آنان نسبت به مردان مبتنی است. کنترل منابع اقتصادی به زنان قدرت اقتصادی می‌بخشد که این قدرت بر قدرت سیاسی، منزلتی و منابع دیگر لایه‌بندی تأثیر می‌گذارد. از نظر او نابرابری جنسیتی در سطوح گوناگون وجود دارد؛ روابط زنان و مردان در خانواده‌ها اجتماعات محلی و دولت‌ها که اگر زنان فعالیت‌های اقتصادی گسترده‌تری داشته باشند از قدرت بیش‌تری هم برخوردار می‌شوند؛ بنابراین بیش‌تر زنان امکان داشتن قدرت اقتصادی را در سطوح بالای سازمان اجتماعی دارند و

¹ De Beauvoir

افراد معتقد است کودکان در یادگیری نقش‌های جنسیتی فعال هستند؛ آن‌ها مقوله‌های شناختی موجود در جامعه را برای جنسیت شکل می‌دهند و سپس دانش جنسیتی مربوطه را درباره‌ی این مقوله‌ها به دست می‌آورند. باوم استدلال می‌کند که نقش‌پذیری جنسیتی به‌واسطه‌ی فرایند یادگیری تدریجی تشکیل و طرح‌واره‌های جنسیتی اتفاق می‌افتد. وی نقش مهمی برای فرهنگ در تشکیل طرح‌واره‌های جنسیتی قائل است (۱۲) به نظر باوم طرح‌واره‌ی جنسیتی مجموعه‌ای از تداعی‌های مرتبط با جنسیت است. وجود طرح‌واره‌های جنسیتی، شکل‌گیری کلیشه‌سازی جنسیتی را افزایش می‌دهد. کلیشه‌های جنسیتی باورها و نگرش‌هایی درباره‌ی مردانگی و زنانگی است بر اساس نظریه‌ی طرح‌واره‌های جنسیتی فرهنگ در رشد و تحول جنسیت و آماده کردن مرجعی برای تشکیل طرح‌واره‌های جنسیتی نقش دارد. در این پژوهش اساس و پایه نظریه باوم و چاقتر شکل گرفته است.

پیشینه پژوهش

قاسمی (۱۴۰۰) در مقاله‌ای با عنوان "بررسی نابرابری جنسیتی بین دختر و پسر در خانواده و تبیین عوامل مؤثر بر آن" نتایج پژوهش نشان داد نابرابری جنسیتی میان دختر و پسر در خانواده در تهران کاهش یافته است. رابطه معنادار میان میانگین درآمد خانواده و پدرسالاری و پذیرش تبعیض اجتماعی، پذیرش تبعیض قانونی، رشد شخصیتی و عاطفی والدین، جامعه‌پذیری تبعیض در کودکی والدین و تحصیلات والدین با سطح نابرابری جنسیتی میان دختر و پسر در خانواده وجود دارد؛ همچنین، بین رشد شخصیتی و عاطفی والدین و درآمد خانواده با نابرابری جنسیتی رابطه معکوس وجود دارد (۱۳). نظری آزاد و همکاران (۱۳۹۸) در مقاله‌ای با عنوان "تحلیل جامعه‌شناختی از نابرابری جنسیتی در ورزش (از منظر زنان ورزشکار قهرمان ملی)" یافته‌های پژوهش از طریق تحلیل رگرسیون چندگانه و تحلیل مسیر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند، نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه نشان دادند متغیرهای پایگاه اجتماعی-اقتصادی، ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی، الگوپذیری از والدین، تحصیلات زنان و استفاده از رسانه‌ها به ترتیب بیش‌ترین تأثیر را بر متغیر وابسته پژوهش داشته و در مجموع بیش از ۴۸ درصد از تغییرات متغیر تابع را تبیین نموده‌اند (۱۴). شیری و همکاران (۱۳۹۷) در مقاله‌ای با عنوان "تجربه‌ی نابرابری جنسیتی در ارتقاء و انتصابات سازمانی: خوانشی استعاری از پدیده‌ی پله‌برقی شیشه‌ای" نتایج نشان داد که عوامل برون سیستمی، عوامل درون سیستمی، و عوامل فردی_شخصیتی در ایجاد پدیده پله‌برقی شیشه‌ای تأثیر دارند. نتایج نشان داد در سازمان آموزش و پرورش جنسیت عاملی اثرگذار در انتصاب مدیران است و وجود پدیده پله‌برقی شیشه‌ای باعث ناکارآمدی زنان در اجرا و ایفای نقش‌های سازمانی شده و پیامدهای فردی، اجتماعی و سازمانی متعددی را به دنبال دارد (۱۵).

ساندرسون، اس.آ. هکرت و جی.کی. دوبرو (۲۰۲۰) در مقاله‌ای با عنوان «نظام، مارکسیست و غیر مارکسیست نظریه‌های ماتریالیستی نابرابری

می‌تواند اشکال دیگری از قدرت (سیاسی - اجتماعی - اقتصادی) مانند این) را به دست آورند و حتی کارهای اقتصادی کوچک آن‌ها باعث افزایش اقتدارشان در خانواده و نفوذ در اجتماع می‌شود (۱۰). چاقتر از نظریه‌پردازانی است که تبیین‌های علمی خود را در جهت لایه‌بندی جنسیتی گسترش داده است. بیش‌تر تلاش‌های وی در جهت برابری جنسیتی است. او نظریه‌ای در باب حفظ و بازتولید نظام‌های جنسیتی دارد و تغییر را نیز مطرح می‌کند. به‌زعم وی فرایندهای زیادی وجود دارد که موجب دگرگون‌سازی یا لایه‌بندی جنسیتی می‌شود که دگرگونی درازمدت در توزیع منابع یا نوسان‌های کوتاه‌مدت در فرصت‌ها برای زنان از آن جمله است. نیروهایی هم چون دگرگونی‌های فناورانه، تغییرات جمعیتی در سن و ترکیب جمعیت، دگرگونی ساختار اقتصادی و نیروهای فرآیند دگرگونی غیرعمدی. که مبتنی بر متغیرهای جمعیتی، فناورانه، اقتصادی و سیاسی می‌باشند. او در بحث نظریه برابری جنسیتی، سعی می‌کند که نشان دهد چگونه نیروهایی باعث بقای نابرابری جنسیتی می‌شوند و چگونه می‌توان این نابرابری را برطرف کرد. به نظر او این دو امر دوروی سکه هستند. وی بحث می‌کند که دو نوع نیرو باعث بقای یک نظام نابرابری جنسیتی می‌شود - نیروهایی که اجباری هستند؛ ۲- نیروهایی که داوطلبانه و کنش‌های انفرادی هستند. اگرچه این دو نیرو مرتبط به هم می‌باشند، ولی او آن‌ها را به‌طور مجزا تجزیه و تحلیل می‌کند. در رابطه با پایه‌های اجباری نابرابری جنسیتی، چاقتر بیان می‌کند، قشربندی جنسیتی در نهایت، مربوط به تقسیم کار اجتماعی در سطح کلان است (۱۱). در رابطه با پایه‌های داوطلبانه‌ی نابرابری جنسیتی، "چاقتر" بر این باور است که فرهنگ جامعه به‌گونه‌ای تفاوت‌های جنسیتی را توجیه می‌کند که برای افراد جوان در خانواده و اجتماع این تفاوت‌ها امری طبیعی به نظر می‌رسد و در نتیجه افراد و حتی زنان به شکل داوطلبانه این تفاوت‌ها را می‌پذیرند و بر اساس آن‌ها عمل می‌کند. آلبرت باندورا نظریه‌پرداز یادگیری اجتماعی در توضیح فراگیری رفتارهای اجتماعی و نقش‌های جنسیتی معتقد است که کودک از دو طریق رفتار اجتماعی و نقش‌های جنسیتی را یاد می‌گیرد: نخست از راه آموزش مستقیم و به تعبیر دیگر، شرطی‌سازی کودک به کمک عوامل تقویت‌کننده که طی آن کودک با پاداش و تنبیهی که دریافت می‌کند، نسبت به رفتار جنسیتی شرطی شده آن‌ها فرامی‌گیرد. دوم از راه تقلید که گاه از آن با عناوین همانندسازی یا سرمشق‌گیری یاد می‌شود و طی آن رفتارهای جنسیتی توسط والدین و دیگر عوامل جامع‌پذیری (اعضای بزرگ‌تر خانواده، سایر بزرگسالان، آموزگاران، گروه همسالان و رسانه‌های جمعی) الگوسازی می‌شوند و کودک از این الگوها تقلید و پیروزی می‌کند. تئوری یادگیری اجتماعی هم بر تبیین‌کننده‌های فردی رفتار (باور، گرایش و انگیزه) هم بر تعیین‌کننده‌های بیرونی مانند عوامل اجتماعی، مادی و تقویت‌کننده‌ها توجه دارد. باندورا بیان می‌کند که رسانه و جامعه‌پذیری بر نابرابری جنسیتی نقش دارد. سندرا باوم آدر خصوص نقش‌پذیری جنسیتی و تشکیل کلیشه‌های جنسیتی مبتنی بر جنس در

1 chafetz

2 Sandra Baum

3 Sanderson, S., A. Heckert and JK. Dubrow

و پایائی صوری و محتوایی پرسش‌نامه تأیید شد. روش تجزیه‌وتحلیل آماری حداقل مربعات جزئی (PLS) است.

یافته‌های پژوهش

الف) برآورد مدل ساختاری پژوهش

این نوع از مدل‌سازی که به‌طور هم‌زمان، به بررسی مجموعه‌ای از روابط همبستگی می‌پردازد، زمانی مفید خواهد بود که یک متغیر وابسته در روابط همبستگی بعدی به یک متغیر مستقل تبدیل می‌شود. از آنجایی که آنالیز PLS از رگرسیون خطی مشتق شده است، بنابراین فرض‌های مربوط به داده‌ها در رگرسیون باید در این رویکرد نیز مورد بررسی قرار گیرد. (ب) بررسی هم خطی چندگانه قبل از ارزیابی روابط ساختاری، هم خطی می‌بایستی بررسی شود تا مطمئن شویم نتایج رگرسیون خطا نیست.

جنسیتی "نقش عوامل فرهنگی و اجتماعی را در نابرابری‌های جنسیتی در جامعه‌های مادی گرایانه بیش‌تر از جوامع مارکسیستی می‌داند" (۱۶). بلانچ (۲۰۲۱) در پژوهشی بانوان "نابرابری جنسیتی در دوران کودکی" علت اصلی نابرابری‌های جنسیتی را تربیت و جامعه‌پذیری جنسیتی می‌داند (۱۷).

روش پژوهش و ابزار پژوهش

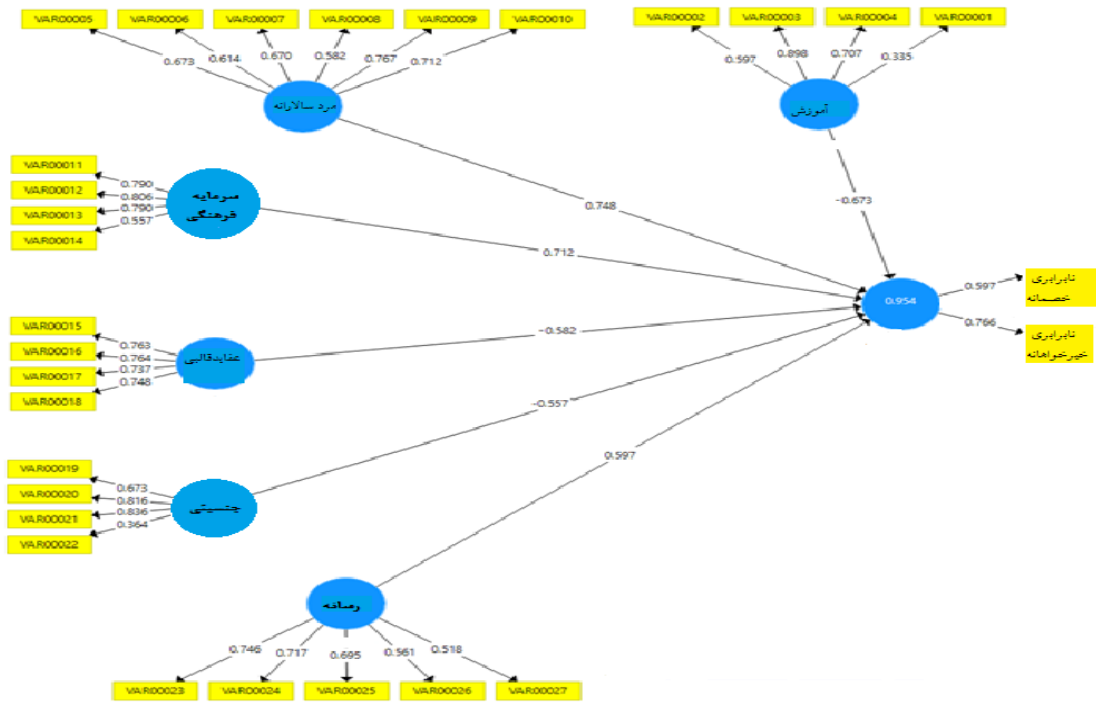
این پژوهش پژوهشی توصیفی کاربردی و از نوع پژوهش‌های کمی است. جامعه آماری این پژوهش ۸۲۰۰ هزار نفر از کارمندان دستگاه‌های اجرایی شهر کرمان است. حجم نمونه بر اساس جدول "مورگان" ۴۰۰ نفر است و روش نمونه‌گیری خوشه‌ای است. ابزار پژوهش پرسش‌نامه است و روایی پرسش‌نامه توسط "آلفا کرونباخ" ۰/۷۹ به‌دست آمده است

جدول ۱- آزمون هم خطی چندگانه (VIF)

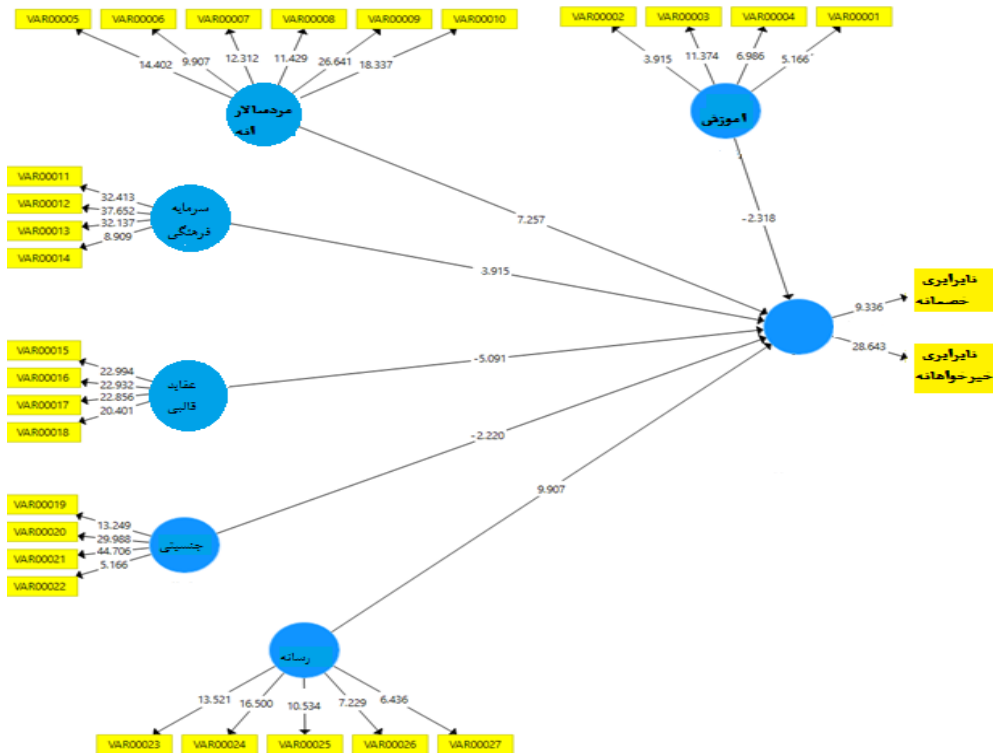
VIF	متغیر
۱,۲۲۳	آموزش
۱,۱۴۳	سرمایه فرهنگی
۱,۱۷۶	شیوه جامعه‌پذیری جنسیتی
۱,۲۹۳	ایدئولوژی مردسالارانه
۱,۸۷۳	عقاید قالبی
۱,۲۹۸	رسانه
۲,۰۲	نابرابری جنسیتی

بر اساس نتایج جدول ۱، مقدار VIF مؤلفه‌های پژوهش کم‌تر از ۳ به‌دست آمده است. بنابراین مؤلفه‌های پژوهش هم خطی ندارند.

شکل ۱- بار عاملی مدل پژوهش (مدل بیرونی)

شکل ۲- آماره تی بوت استرایپینگ مدل پژوهش (مدل بیرونی پژوهش)

پایایی مرکب (CR): پایایی مرکب در مدل‌های ساختاری معیار بهتر و معتبرتری نسبت به آلفای کرونباخ به شمار می‌رود، در محاسبه پایایی ترکیبی شاخص‌ها با بارهای عاملی بیش‌تر اهمیت زیادتری داشته و باعث می‌شود که مقادیر CR سازه‌ها معیار واقعی‌تر و دقیق‌تری نسبت

بررسی مدل بیرونی: برای ارزیابی و بررسی روایی و پایایی سازه‌های مدل‌های اندازه‌گیری در معادلات ساختاری حداقل مربعات جزئی، آلفای کرونباخ، پایایی مرکب (CR)، روایی همگرا (AVE) و روایی واگرا (فورنل لارکر) محاسبه و ارائه می‌شود.

ضریب پایایی همگون: پایایی ترکیبی با استفاده از فرمولی که توسط یورسکاگ ارائه شده نیز قابل محاسبه است. ضریب Rho نیز برای سنجش پایایی درونی سازه‌ها است. همچنان که چین (۱۹۹۸) معتقد است ضریب Rho نسبت به آلفای کرونباخ از اطمینان بیشتری برخوردار است. مقدار این ضریب باید بیش از ۰٫۷ باشد. روابط زیر برقرار است:

$$\begin{aligned} CR &> 0.7 \\ CR &> AVE \\ AVE &> 0.5 \end{aligned}$$

به آلفای کرونباخ باشد. با توجه به اینکه د ارزیابی قابلیت اطمینان سازگاری درونی مدل. مقدار این ضریب نیز، از ۰ تا ۱ متغیر هست، مقادیر بالاتر از ۰٫۷ پذیرفته شده بوده و مقادیر کمتر از ۰٫۶ نامطلوب ارزیابی می‌شود.

روایی همگرا: وجود این همبستگی برای اطمینان از این که آزمون آنچه را که باید سنجیده شود می‌سنجد، حیاتی است. برای روایی همگرا میانگین واریانس استخراج (AVE) استفاده می‌شود. مقدار این ضریب نیز، از ۰ تا ۱ متغیر است که مقادیر بالاتر از ۰٫۵ پذیرفته شده است

جدول ۲- روایی همگرا و پایایی متغیرهای پژوهش

متغیر	آلفای کرونباخ	AVE	CR	Rho
آموزش	۰٫۷۶۶	۰٫۵۶۳	۰٫۸۱۶	۰٫۷۳۰
سرمایه فرهنگی	۰٫۸۳۵	۰٫۵۱۹	۰٫۸۵۳	۰٫۷۶۱
شیوه جامعه‌پذیری جنسیتی	۰٫۷۳۶	۰٫۵۳۴	۰٫۷۴۰	۰٫۷۹۳
ایدئولوژی مردسالارانه	۰٫۸۷۰	۰٫۵۲۸	۰٫۷۵۵	۰٫۷۵۴
عقاید قالبی	۰٫۸۱۲	۰٫۵۳۰	۰٫۸۰۱	۰٫۷۶۵
رسانه	۰٫۷۳۴	۰٫۵۶۶	۰٫۸۵۲	۰٫۸۱۴
نابرابری جنسیتی	۰٫۸۱۷	۰٫۶۲۷	۰٫۷۶۴	۰٫۷۵۱

روش فورنل و لاکر: مقدار رابطه‌ی سازه با شاخص‌هایش در مقایسه رابطه آن سازه با سایر سازه‌ها است؛ به گونه‌ای که روایی واگرایی قابل قبول یک مدل گویای آن است که یک سازه در تعامل بیشتری با شاخص‌های خود دارد تا با سازه‌های دیگر. روایی واگرا وقتی در سطح قابل قبول است که مقدار AVE برای هر سازه بیشتر از واریانس اشتراکی آن سازه و سازه‌های دیگر (مربع مقدار ضرایب همبستگی بین سازه‌ها) در مدل باشد

بر اساس نتایج جدول ۲، آلفای کرونباخ تمامی متغیرها بزرگ‌تر از ۰٫۷ بود بنابراین از نظر پایایی تمامی متغیرها مورد تأیید است. مقدار میانگین واریانس استخراج شده (AVE) همواره بزرگ‌تر از ۰٫۵ است، بنابراین روایی همگرا نیز تأیید می‌شود. مقدار پایایی مرکب (CR) نیز بزرگ‌تر از AVE و ۰٫۷ است و هر یک از سازه‌های مدل از روایی و پایایی مناسبی برخوردار است. همچنین، ضریب پایایی همگون (Rho)، نیز بالاتر از ۰٫۷ به دست آمده و روایی واگرایی: روایی واگرا یکی از معیار بررسی برازش مدل‌های اندازه‌گیری است .

جدول ۳- روش فورنل و لاکر

آموزش	سرمایه فرهنگی	شیوه جامعه‌پذیری جنسیتی	ایدئولوژی مردسالارانه	عقاید قالبی	رسانه	نابرابری جنسیتی
آموزش	۰٫۸۳۴					
سرمایه فرهنگی	۰٫۸۵۳	۰٫۸۹۵				
شیوه جامعه‌پذیری جنسیتی	۰٫۸۲۵	۰٫۸۶۰	۰٫۸۶۷			
ایدئولوژی مردسالارانه	۰٫۷۹۲	۰٫۸۴۵	۰٫۸۷۲	۰٫۸۸۹		
عقاید قالبی	۰٫۷۵۳	۰٫۸۴۶	۰٫۸۶۵	۰٫۸۷۰	۰٫۸۹۱	
رسانه	۰٫۷۳۶	۰٫۷۹۳	۰٫۸۰۴	۰٫۸۶۰	۰٫۸۹۰	۰٫۸۹۰
نابرابری جنسیتی	۰٫۶۹۲	۰٫۷۵۷	۰٫۷۶۱	۰٫۷۷۵	۰٫۷۹۲	۰٫۸۸۶

پیشنهاد داده‌اند؛ در صورتی که مقادیر تمامی اعداد مندرج در ستون‌ها در این روش کمتر از ۰٫۹ باشد مدل از روایی واگرایی مناسب برخوردار خواهد بود.

همان‌طور که در جدول ۳ مشخص است مقادیر موجود در روی قطر اصلی ماتریس، از کلیه مقادیر موجود در ستون مربوط آن بزرگ‌تر است و نشان دهنده آن است که مدل ما دارای روایی واگرا مناسبی است. هنسلا و همکاران معیار HTMT را به عنوان معیار سنجش روایی

جدول ۴- نتایج روش HTMT جهت بررسی روایی واگرا

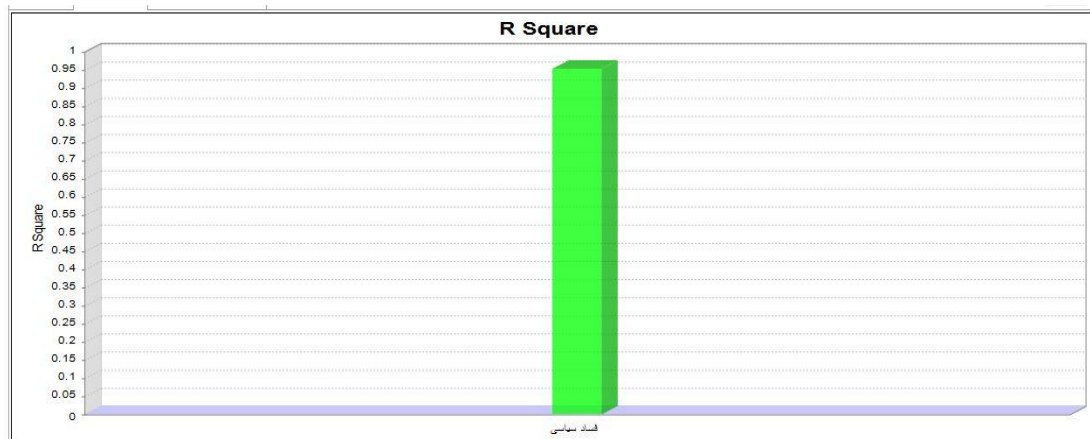
متغیر	آموزش	سرمایه	شیوه	ایدئولوژی	عقاید قالبی	رسانه	نابرابری جنسیتی
آموزش	۰,۸۲۰						
سرمایه فرهنگی		۰,۷۳۳					
شیوه جامعه‌پذیری جنسیتی			۰,۶۴۵				
ایدئولوژی مردسالارانه				۰,۷۳۰			
عقاید قالبی					۰,۸۰۵		
رسانه						۰,۸۱۷	
نابرابری جنسیتی							۰,۵۸۹
	۰,۷۹۵	۰,۷۳۲	۰,۶۲۵	۰,۵۴۹	۰,۵۳۷		

با توجه به جدول ۴ اینکه مقدار اعداد به دست آمده کم‌تر از ۰,۹ است، بنابراین روایی واگرای HTMT مورد قبول است.

دل درونی (مدل ساختاری)

پس از اطمینان از مدل‌های اندازه‌گیری از طریق آزمون پایایی، روایی همگرا و روایی واگرا، می‌توان نتایج حاصل از مدل ساختاری را ارائه کرد. در بخش ساختاری مدل برخلاف مدل‌های اندازه‌گیری، به پرسش‌ها و متغیرهای آشکار مدل توجه ای نمی‌شود و تنها متغیرهای پنهان و روابط میان آن‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد. برای بررسی برازش مدل از شاخص‌های برازش مدل ساختاری شامل معیار R2، معیار اندازه تأثیر F2 و معیار Q2 استفاده می‌شود. معیار ضریب تعیین R2

معیاری است که برای متصل کردن بخش اندازه‌گیری و بخش ساختاری مدل‌سازی معادلات ساختاری به کار می‌رود و بیانگر مقدار تغییرات هر یک از متغیرهای وابسته مدل است که به وسیله متغیرهای مستقل تبیین می‌شود. نکته‌ی حیاتی در اینجا این است که R2 تنها برای سازه‌های درون‌زا (وابسته) مدل محاسبه می‌گردد و در مورد سازه‌های برون‌زا مقدار این معیار صفر است. هر چه قدر مقدار R2 مربوط به سازه‌های درون‌زا یک مدل بیش‌تر باشد نشان از برازش بهتر مدل است. چین (۱۹۹۸) سه مقدار ۰,۱۹، ۰,۳۳ و ۰,۶۷ را به‌عنوان ضعیف، متوسط، قوی بودن مدل تعیین می‌کنند

شکل ۳- ضریب تعیین (R2)

بر اساس نتایج شکل ۳ ضریب تعیین (R2) سازه‌های درون‌زای مدل پژوهش مطلوب است. مقدار ضریب تعیین عملکرد مؤلفه‌های وابسته نشان می‌دهد که ۴۸ درصد از تغییرات متغیرهای مدل از مجموع تأثیرات متغیرت مستقل و وابسته توضیح داده می‌شود که قویاً قابل قبول است.

برازش کلی مدل (معیار GOF)

این معیار مربوط به بخش کلی مدل‌های معادلات ساختاری است. بدین معنی که توسط این معیار، محقق می‌تواند پس از بررسی برازش بخش اندازه‌گیری و بخش ساختاری مدل کلی پژوهش خود برازش بخش کلی را نیز کنترل نماید. معیار GOF^۱ توسط تین هاوس و همکاران آ (۲۰۰۵) ابداع گردید و بر اساس فرمول زیر محاسبه می‌شود:

$$GOF = \sqrt{AVR(Communalities)} * R^2$$

²Tenenhous et al

¹Goodness Of Fitness

حذف شود، نشان می‌دهد. بر اساس نظر کوهن، مقدار این شاخص به ترتیب ۰/۰۲ (ضعیف) ۰/۱۵ (متوسط) و ۰/۳۵ (قوی) است. برای محاسبه اندازه اثر از مقدار ضریب تعیین استفاده می‌شود.

$$R^2_{\text{included}} = \text{ضریب مسیر با حضور متغیر پیش‌بین}$$

$$R^2_{\text{excluded}} = \text{ضریب مسیر در غیاب متغیر پیش‌بین}$$

بر اساس رابطه فوق کافی است یک‌بار ضریب تعیین با در نظر گرفتن تأثیر متغیر مستقل موردنظر محاسبه شود و سپس با حذف این تأثیر محاسبه و سپس مقدار محاسبه‌شده بر اساس مقادیر پیشنهادی کوهن تفسیر شود.

معیار Q²: قدرت پیش‌بین مدل یا اشتراک افزونگی معیار دیگری برای بررسی مدل ساختاری است. قابلیت پیش‌بینی مدل با استفاده از آزمون نا پارامتری استون گیسر (۱۹۷۴) قابل‌سنجش است، درحالی‌که Q² مقدار موفقیت این پیش‌بینی را ارزیابی می‌نماید. هر و همکاران (۲۰۱۹) درباره شدت قدرت پیش‌بینی مدل در مورد سازه‌های درون‌زا مقادیر متفاوتی را بیان کرده‌اند و سه مقدار ۰، ۰،۲۵ و ۰،۵۰ را به ترتیب قدرت پیش‌بینی ضعیف، متوسط و قوی تعیین کرد.

Communalities نشانه میانگین مقادیر اشتراکی هر سازه و R² نیز مقدار میانگین واریانس تبیین شده سازه‌های درون‌زای مدل است.

و تزلزل و همکاران^۱ (۲۰۰۹)، سه مقدار ۰،۰۱-۰،۲۵-۰،۳۶ را به‌عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای GOF معرفی نموده‌اند. محاسبه معیار GOF:

$$AVR(R^2)=0.96$$

$$GOF=\sqrt{0.935 * 0.96} = 0.947$$

بنابراین بر اساس GOF نیز مدل مورد تأیید است.

معیار اندازه تأثیر F2

اندازه تأثیر، دیگر شاخص برازش بخش ساختاری مدل است و برای متغیرهای مستقل برون‌زا مصداق دارد. شاخص اندازه اثر توسط جاکوب کوهن (۱۹۸۸) معرفی شده است و در بحث محاسبه شاخص کوهن نیز به آن پرداخته شده است. شاخص F2 برای یک متغیر مستقل، مقدار تغییرات در برآورد متغیر وابسته رازمانی که اثر آن متغیر

جدول ۵- معیار اندازه تأثیر (شاخص کوهن)

متغیرها	Q ²	F2
آموزش	۰،۶۲۸	آموزش سرمایه شيوه ايدئولوژی عقاید رسانه نابرابری
سرمایه فرهنگی	۰،۸۲۶	سرمایه فرهنگی جامعه‌پذیری مردسالارانه قالبی جنسیتی
شيوه جامعه‌پذیری جنسیتی	۰،۸۲۵	شيوه جامعه‌پذیری مردسالارانه قالبی جنسیتی
ایدئولوژی مردسالارانه	۰،۷۰۰	ایدئولوژی مردسالارانه قالبی جنسیتی
عقاید قالبی	۰،۶۵۲	عقاید قالبی رسانه نابرابری جنسیتی
رسانه نابرابری جنسیتی	۰،۷۲۸	رسانه نابرابری جنسیتی
	۰،۷۷۳	نابرابری جنسیتی

همان‌گونه که در جدول ۵ نشان داده شده است، مقدار بدست‌آمده از معیار ۲Q که قدرت پیش‌بینی مدل را برای سازه‌های درون‌زا نشان می‌دهد، حاکی از آن است که قدرت پیش‌بینی سازه‌های پژوهش به‌صورت قوی برآورد شده است.

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که از میان زمینه‌های فرهنگی مؤلفه‌های رسانه‌ها، ایدئولوژی‌های مردسالارانه، سرمایه فرهنگی، عقاید قالبی، آموزش و در آخر شيوه جامعه‌پذیری جنسیتی به ترتیب بر نابرابری جنسیتی در ادارات شهر کرمان تأثیر گذاشته است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد با دیدگاه سیمون دوبوار که عوامل فرهنگی را در نابرابری‌های جنسیتی دخیل می‌داند، هم‌راستا و همسو است. دوبوار

² Sanderson, S., A. Heckert and JK. Dubrow

¹ Wetzels et al

داشتند و پژوهشگران به آن‌ها اطمینان دادند که نتایج پژوهش محرمانه خواهد بود.

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

تمام نکات اخلاقی شامل رازداری، در اولویت بودن سلامت روان شناختی شرکت‌کنندگان، امان‌داری، دقت در استناددهی، قدردانی از دیگران، رعایت ارزش‌های اخلاقی در گردآوری داده‌ها، رعایت حریم خصوصی شرکت‌کنندگان توسط پژوهشگران مدنظر قرار گرفته است.

حامی مالی

تمام منابع مالی و هزینه پژوهش و انتشار مقاله تماماً برعهده نویسندگان بوده و هیچ‌گونه حمایت مالی دریافت نشده است.

مشارکت نویسندگان

مقاله برگرفته از پژوهش‌های نویسندگان است. نویسنده اول دکترای و نویسنده مسئول است؛ نویسنده دوم، دانش‌آموخته رشته جامعه‌شناسی فرهنگی است.

تعارض منافع

این نوشتار برگرفته از پژوهش‌های پژوهشگران تحت عنوان تبیین جامعه‌شناختی زمینه‌های مؤثر بر نابرابری جنسیتی در دستگاه‌های اجرایی شهر کرمان است با منافع شخصی و سازمانی منافات ندارد.

گرایانه بیش‌تر از جوامع مارکسیستی می‌داند که همسو و هم‌جهت است. جهت‌تبین می‌توان گفت با توجه به اینکه زنان نیمی از جمعیت انسانی جامعه را تشکیل می‌دهند، اگر نقش و جایگاه انسانی را به‌عنوان اساس و محور توسعه پذیرفته شود، بطور منطقی باید نقش و جایگاه زن را نیز به‌عنوان نیمی از جمعیت انسانی جوامع در توسعه پذیرا بود، اما امروزه یکی از مباحث توسعه نفی نابرابری جنسی است و جایگاه زن در مبحث توسعه به‌عنوان بحثی اساسی مطرح گردیده است؛ از اینرو پیشنهاد می‌شود (از آنجا که این پژوهش نیز نشان می‌دهد و رسانه‌ها در بحث توسعه برابری و عدالت جنسیتی، وظیفه و رسالتی بر عهده‌دارند) مسئولان و اصحاب رسانه باید به این درجه از باور برسند که اعمال تبعیض کنونی علیه زنان، نه‌تنها سلامت روان و سلامت جامعه را به خطر می‌اندازد بلکه دامن‌گیر نسل آینده خواهد شد. رسانه ملی در این میان وظیفه سنگین‌تری در زمینه فرهنگ‌سازی بر عهده دارد و باید بر مفاهیم که از این رسانه پخش می‌شود کنترل و توجه خاص شود؛ هرچند که در این راستا، فراهم نمودن امکانات آموزشی و روان‌شناختی در جهت کاهش تعارضات در جامعه می‌تواند اندیشه‌های مردسالارانه و عقاید جنسیتی را کاهش دهد. از سوی دیگر، آموزش نهاد خانواده که بخش اصلی از فرآیند اجتماعی شدن و جامعه‌پذیری جنسیتی در آنجا انجام می‌شود، از دیگر راهکارهایی است که برای کاهش نابرابری‌های جنسیتی در نسل‌های آینده باید به آن‌ها توجه نمود.

ملاحظات اخلاقی

پیش از اجرای پژوهش از شرکت‌کنندگان رضایت آگاهانه کتبی گرفته شد و تمام شرکت‌کنندگان با رضایت خود در پژوهش شرکت

References

1. Dahnavi, Jalil; Saeed, Moaidfar (2014) Investigating the relationship between the feeling of gender inequality and the motivation of students' social mobility in female students, Women's Studies Quarterly, Al-Zahra University. 755-751[Persian]
2. Sarukhani, Baqir (2001). An introduction to family sociology, Tehran: Soroush. pp: 637
3. Garb, Edward, (2013) Social Inequalities (Classical and Contemporary Views), Siahposh and Gharavizad, Tehran: Neshar Masazer, pp: 24
4. Armen, Syed Aziz; Farazmand, Hassan; Danesh, Hamideh (2014) Investigating the effect of information and communication technology on indicators of gender inequality, Ekhtaz Kakheta Journal, 12(2).87-104[Persian]
5. Amin Jafari, Betul; Rahnama Flavarjani, Zohra(2017)The effect of social capital on the feeling of gender inequality among educated women in Isfahan city, Iranian Journal of Sociological Studies, 6, 74 -56 [Persian]
6. Heydari, Arman; Ebtekari, Mohammad Hossein; Mohagheghi, Abdul Majid(2016); Analyzing the concept of women in Lori proverbs with an emphasis on the dimension of gender inequality, magazine, culture ,and popular literature 17, 195 -222[Persian].
7. Taqi Far, Leila; Karimi, Majid Reza; Rasakh, Karamatullah, (2019), Investigation of body management among women and its effect on their attitude towards fertility (case study: women of reproductive age in Jahrom city)", Scientific-Research

- Quarterly of Women and Society3, 66- 47[Persian]
8. Ezazi, shahla, (2013) Feminism and perspectives. Tehran: Development. pp: 24-98
  9. Abbott, P, and Wallace, C. (2014) Women's Sociology, Manijeh Najme Iraqi, TehranNey, pp: 65
  10. Holland, Judith, R; Carole, Oglesby (2008). Women in Sport, the Synthesis Begins, London, Sage Publishingpp: 121
  11. Tvasoli, Afsana Zahra; Henry, Habib; Kosha Far, Afsana. (2014) Investigating the difference in gender identity of male and female professional athletes in the country, Journal of New Approaches in Sports Management, 3, 82 - 73[Persian]
  12. Ghasemi, Zahra (1400) Investigating gender inequality between boys and girls in the family and explaining the factors affecting it, Women in Development and Politics magazine, - 71, 95 - 117[Persian]
  13. Dobvar, Simon, the second genre; Qasim Sanavi, (2010), Tehran, Toos Publishing
  14. Nazari Azad, Masoumeh; Kashani, Majid; Talebpour, Akbar; (2018) Sociological Analysis of Gender Inequality in Sport (The Perspective of Female National Hero Athlete), Journal of Women and Society, 4, 289 - 316[Persian]
  15. Shiri, Ardeshir; Faraji, Ilham; Yasini, Ali (2017) the experience of gender inequality in the promotion and organizational appointments: a metaphorical reading of the glass escalator phenomenon, Women's research magazine, 2, 1-31[Persian]
  16. Sanderson, S., A. Heckert and JK. Dubrow (2020) "Militarist, Marxian, and Non-Marxian, Social Forces, pp: 68
  17. Baunach, Michelle D. (2019) Gender Inequality in Childhood: Toward a Life CourseForces, pp41